

Preek Paasmorgen 12 april 2020

Lezingen:

- Matteüs 28:1-10
- Exodus 14 (gedeeltelijk) en 15:1-3

Gemeente,

lukt het ons, om niet alleen het paasevangelie te horen, maar ook echt Pasen te vieren? Nu we niet in de kerk zitten, samen zijn en zingen, maar thuis zitten, in een situatie die aan ons allen knaagt, in meer of mindere mate. Maken we het zingen mee, doen we dat alleen? (En als je er niet van zingt, is het dan wel Pasen...)

Lukt het ons in een wereld waarin een grillig virus zich verspreid, mensen ziek maakt, soms dodelijk ziek. In Italië zagen we de colonnes met doodskisten, maar ook in Nederland, in verpleeghuizen Samenlevingen gaan helemaal of half op slot.

We weten ook wel, dat ook voor Corona in de wereld er dagelijks geluk is en verdriet, mensen leven en mensen sterven, maar nu zien we het scherper, nu komt het dichterbij, en is het bijna wereldwijd crisis.

Lukt het ons om die wereld te zien als Gods wereld? Want het is vooral een chaotische wereld, een vreemd mengsel van menselijke kennis en technologie en machteloosheid en weerloosheid. Een wereld waarvan we heel veel maar toch vooral verontrustend veel te weinig weten.

Lukt het ons om de verhalen van vanmorgen te zien als meer dan mooie verhalen uit het verleden (wonderen, wonderbaarlijke ingrepen). Om te geloven? Of overheerst het Coronanieuws, en knaagt dat aan ons geloof?

Misschien wekken de verhalen onze hoop, ons verlangen. Dat zoals daar aan de oever van de Rietzee er een einde is aan de strijd, aan de dreiging. Dat het goed is, dat het klaar is – volbracht, en dat het leven wint, zoals bij dat open graf.

Dat er toekomst is. Daarvan spreken die verhalen. Maar dat maakt ze ook vooral verhalen van een begin, een nieuw begin. Dat volk Israel, dat is er nog lang niet – het begint pas, een lange weg naar de vrijheid, door de woestijn. En ook de verschijning van Jezus, dat is geen voltooide tijd, nee: de leerlingen moeten hem nog gaan zien, ook zij moeten op weg.

Gewoon weer terug naar huis (dat herkennen we...) met een verhaal waarvan ze niet weten wat ze moeten denken (volgens het Lukas-evangelie werd het opstandingsbericht afgedaan als 'vrouwenpraat', geklets). Maar ze gaan ook vooral met een belofte van de Heer, via via tot hen gekomen. Ze hebben dan nog niets gezien.

[Het is ook opvallend dat Jezus niet rechtstreeks verschijnt aan de leerlingen. Waarom gaat Hij niet meteen mee naar de leerlingen? Het gaat allemaal met omwegen, indirect. Zo wordt ook de opstanding heel indirect – of eigenlijk helemaal niet – verteld: er wordt niets gezegd over Jezus, hoe Hij wakker werd, de steen wegrolde, naar buiten liep, de aanwezigheid van God voelde, en beseftte dat het allemaal goed was gekomen, goed was geweest ... Niets daarvan. De engel rolt wel de steen weg, maar Jezus komt niet naar buiten. Het lijkt er eerder op, dat Hij allang weg is. En dat die engel en dat wegrollen voor de vrouwen en de wachtposten gebeurt...

Ook het volk Israël gaat met een lange, een bijna eindeloos lange omweg, door de woestijn, 40 jaar.]

Pasen – de uittocht en de doortocht, kruis en opstanding – het is geen eindpunt, maar het begin, pas echt een begin. Toekomst. Het begin van een weg, na de strijd.

Want er is gestreden. En er is dus ook van alles geëindigd, het is overwonnen, afgerekend. Dat is Gods strijd.

Tegen geweld allereerst – de wagens en paarden, ruiters en soldaten gaan ten onder. En de gewapende wachtposten liggen naast het graf als dode Egyptenaren op de oever. Tegen angst voor geweld en duister en ondergang. Tegen slavernij en uitbuiting en onderdrukking. Tegen een economie die koste wat koste – ten koste van mensen – moet doordraaien. Tegen onmenselijkheid, on-medemenselijkheid. [In de inleiding van Goede Vrijdag noemde ik al de negende plaag: de duisternis waarin 'een mens zijn broeder niet kon zien, waarin niemand kon opstaan' – dat tekent Egypte.] Tegen een wereld van ongeloof, van God niet willen weten.

God is een strijder! (Ex. 15:3)

En ook bij Jezus is een strijd gestreden, ook Jezus strijdt. Al is dat meer beproeving, aanvechting, innerlijke strijd [en volgens het Matteüs-evangelie, het afzien om te strijden. Want Jezus staan legioenen engelen ter beschikking. Maar zo gaat het niet, zo komt de Schrift niet in vervulling.] Hij strijdt voor ons, tegen zonde, tegen godverlatenheid, tegen eenzaamheid en afzondering, mensen die elkaar niet meer kunnen bereiken. En Hij wint dat voor ons.

Als die strijd gestreden is, is er een startpunt. Na de doortocht: voor het volk Israël om volk van God te worden, om Gods geboden – leefregels - te ontvangen, om daarnaar te leven, dan pas echt te gaan leven. En ook op basis van de overwinning van Jezus moet er een nieuwe gemeenschap ontstaan. Een gemeenschap die zijn 'lichaam' genoemd wordt. Dat wat is opgestaan.

Dat volk Israël, en ook die gemeenschap van Jezus, dat lichaam, dat moet nu de strijd voortzetten, een soort geestelijke strijd. Let wel: op basis van de overwinning. Dat ligt al vast, God laat ons daarover niet in het ongewisse. De strijd is vooral: geloof je het. Ga je erin mee, en doe je mee – zover dat in je vermogen ligt. Maar het begin is: geloof je dat? Of beter, de oproep is: 'geloof!'

Dat heeft de strijdende HEER willen laten zien.

Aan het volk Israël, dat net was uitgeleid en Farao met zijn leger uit het verleden toch weer in het heden zag opdoemen. En weg was de toekomst, hun hoop, hun vertrouwen. De Eeuwige liet zien dat Hij er was. Hij streed tegen Egypte, voor de vrijheid van Israël – ook voor hun hart. En voor ons hart. Dat zo grillig is. Maar dat vrij moet worden.

Zo strijd ook Jezus: ook Hij laat zien dat vertrouwen op God loont, dat Hij te vertrouwen is, dat vriendschap en trouw en mee-lijden, lotsverbondenheid niet vergeefs zijn – ook als je het in je eentje doet en als het zinloos en uitzichtloos lijkt. Hij laat zien dat dat ontrouw en verraad en angst en zelfbehoud overwint.

Deze verhalen leren ons dat waar wij een einde zien, waar wij komen aan een harde grens – dat de HEER groter is, dat Hij daarover heerst. De Levende God heerst over alles. Hij bepaalt

wat eindigt en wat begint, en wat doorgaat. Het leven van zijn volk Israël – zijn eerstgeboren Zoon. En van Jezus, zijn eniggeboren, geliefde Zoon.

Wij zien de dood als einde. Of als uitzichtloos. Geen toekomst. Een ziekte. Ouderdom. Misschien ook deze crisis. Hoe komen we daaruit?

En het is niet dat we niet goed kijken, dat we het verkeerd zien.

Het is lijden. Het is ellende. Dat zien we goed, dat voelen we goed. Dat moeten we ook voelen. Misschien ook niet toedekken met leuke of mooie filmpjes.

[In de Corona-crisis in veel gevallen meer hoe mensen doodgaan, dan dat ze gaan.]

Er is niets mis met onze ogen, met onze waarneming.

Het probleem zit in ons hart, of onze ziel. Dat ziet lijden, crisis, ellende, dood. En het denkt: einde, afgelopen uit.

Het probleem is ons ongeloof, ons kleingeloof. Daar vallen wij steeds in terug; denk aan het volk in de woestijn, dat telkens terug wil naar Egypte, en de toekomst niet vertrouwt, en denk aan Petrus.

Het evangelie uit de verhalen van vanmorgen, de goede, bevrijdende boodschap is dat de Levende God, de Vader er is, dat Hij daarbij is, dat Hij regeert, dat Hij strijdt, en beter dan ons weet welke strijd nu gestreden moet worden, welke fronten er zijn (dat het niet om economie gaat, of onze welvaart, onze natie, ons volk; dat het ook om de wereld kan gaan, het klimaat, een ander soort economie). En dat Hij strijdt – ook om ons hart, onze ziel.

Dat waar wij een einde denken te zien, een harde grens, dat Hij ons hart wil laten weten, laten geloof dat het een doorgang is, dat het dat voor ons kan worden als we het geloof vinden, geloof krijgen. Dat heb je niet zomaar, dat moet je gegeven worden. En vaak hebben we daar elkaar bij nodig – om samen te zingen, om te voelen: ja, hij en zij geloven het toch ook, zo goed en zo kwaad – dus ik ben toch niet helemaal gek. Of elkaar toe te spreken: houd moed, wees niet bang.

Voor ons geloof, voor ons hart zijn dit dus ook zware tijden. Dat we nu verdeeld zijn, leven met beperkingen, met muren. Dat moet zo zijn, het is noodzakelijk, maar het is ook ellendig. Maar ook hierover heerst God, en hierin is Hij. En wil Hij ons hart winnen, overtuigen dat wij niet alleen zijn, dat we hierdoor geleid worden, dat het een doorgang wordt. Dat wij nu verbonden zijn dan ook weer wegen zoeken om ons te verbinden, contact te maken.

Ik hoop dat we zo met hart en ziel Pasen vieren. Hij is niet dood, Hij leeft, en Hij gaat voor ons uit, Hij baant de weg – dat we die ook deze tijd gaan. Gezegende Pasen, gezegende Paastijd.

Amen.